

КОНЦЕПЦІЯ

**нарощування промисловими підприємствами м. Києва
експортного потенціалу, в тому числі в країни ЄС**

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

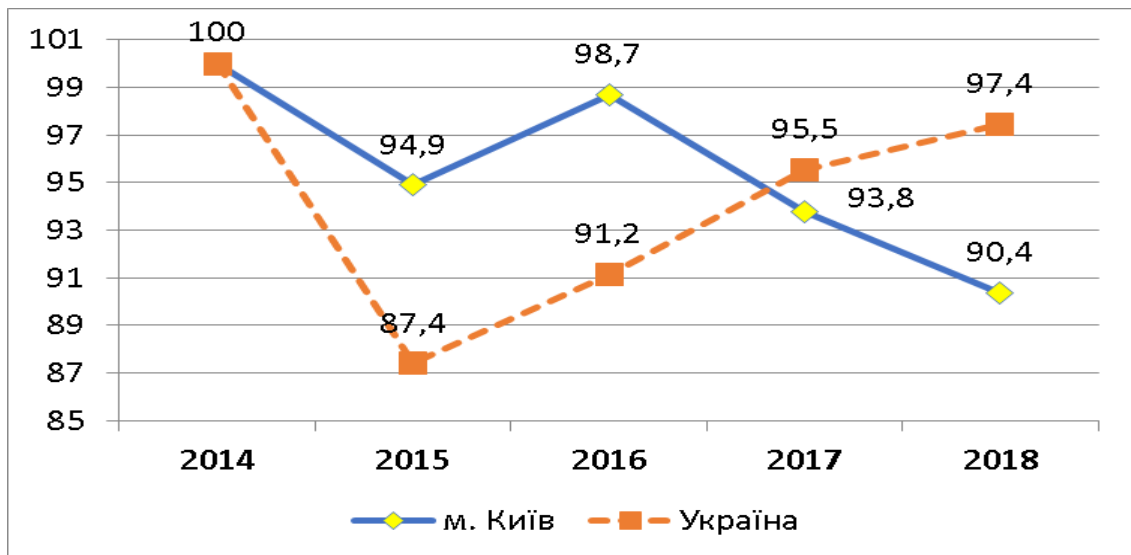
КИЇВ - 2018

Проблема, яка потребує розв'язання

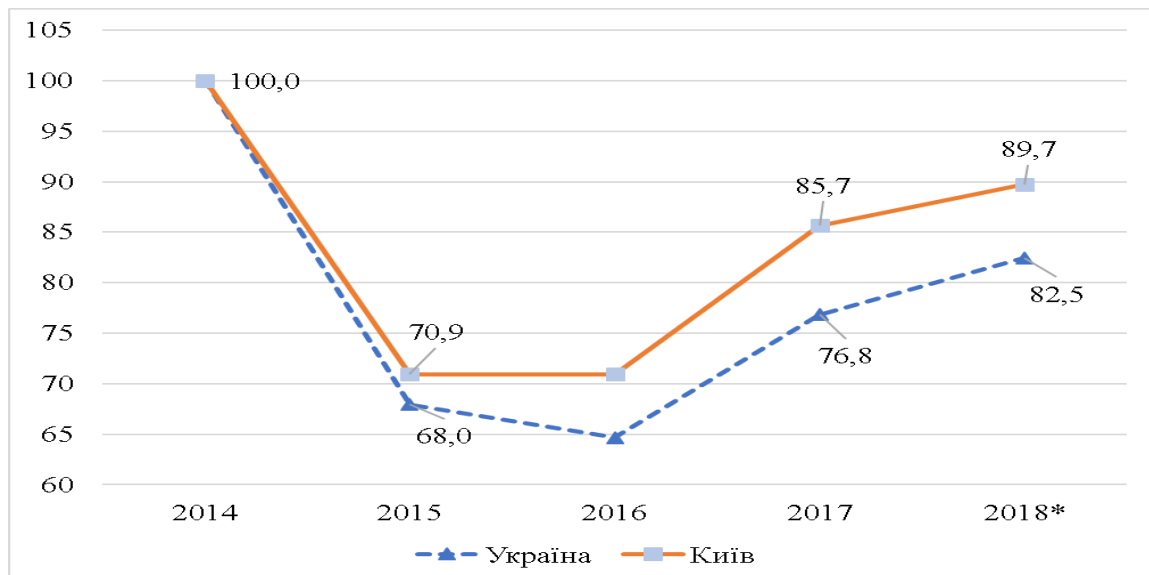
Важливою складовою успішної інтеграції України у світовий економічний простір є створення системи державної підтримки експорту та сприятливих умов для вітчизняних товаровиробників конкурентоспроможної продукції на зовнішньому ринку. Експортна стратегія України («Дорожня карта» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки передбачає перехід України до експорту наукомісткої інноваційної продукції для сталого розвитку та успішного виходу на світові ринки. У цьому контексті оновленою редакцією Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року передбачено стимулювання розвитку інноваційно-орієнтованих промислових підприємств міста Києва та перетворення Києва у місто, відкрите для бізнесу.

Зовнішньоторговельні чинники наразі є надзвичайно важливими для стабільності зростання промислового виробництва в м. Києві. Причому їх значимість продовжує зростати через обмежений попит на внутрішньому ринку. Проте експорт залишається надмірно концентрованим на окремих товарних групах та на окремих традиційних зовнішніх ринках. Така ситуація потребує визначення концептуальних засад та пріоритетів подальшого розвитку економіки м. Києва у напрямі нарощування промисловими підприємствами м. Києва експортного потенціалу, у тому числі в країни ЄС.

Валовий регіональний продукт м. Києва зростає швидше ніж ВВП України та у 2017 р. становив 105,7% від рівня 2014 р. (в Україні – лише 94,7%). Проте вплив переробної промисловості на економічне зростання у м. Києві значно нижчий, ніж в Україні в цілому. Якщо в Україні частка доданої вартості створеної в переробній промисловості в загальному її обсязі становила в 2016 р. 14,4%, то в Києві – лише 7%. До того ж, динаміка зростання випуску продукції переробної промисловості в м. Києві набула за останні роки спадного тренду (рис. 1). Натомість темпи зростання експорту продукції переробної промисловості м. Києва були швидшими ніж в Україні, що свідчить про більшу адаптованість київських компаній до нових умов у зовнішній торгівлі (рис. 2) та відповідну диверсифікацію ринків збуту товарів.

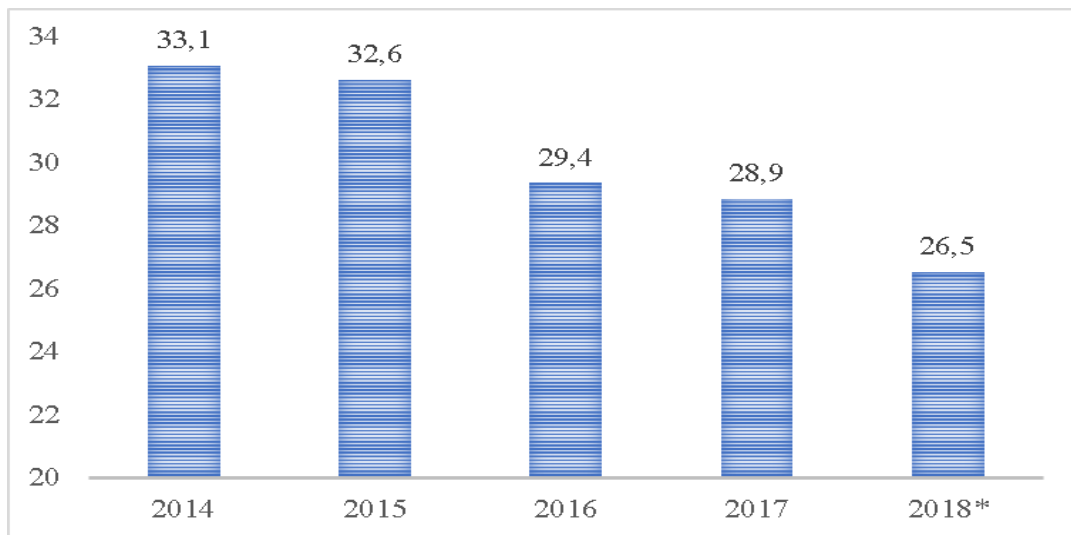

Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві
 Рис. 1. Індекс випуску переробної промисловості в Україні та у м. Києві, %

Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві
 Рис. 2. Індекс динаміки експорту товарів переробної промисловості м. Києва та України, % (2014 р. – 100%)

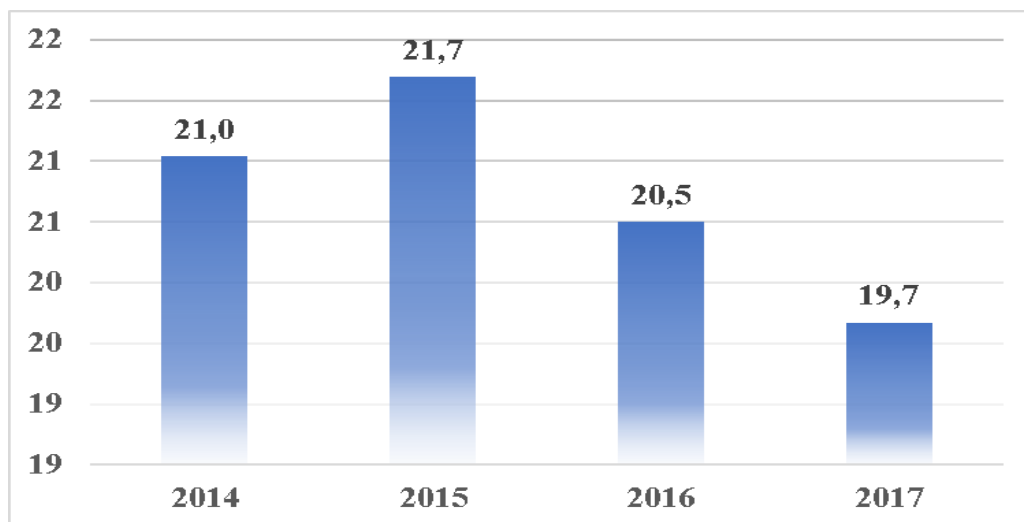
Зовнішній товарообіг м. Києва у 2017 р. становив 29,5 млрд дол. США (9,7 млрд дол. США – експорт, 19,8 млрд дол. США – імпорт). Частка київських компаній в експорті товарів переробної промисловості з України становила 18% (5,4 млрд дол. США) а в імпорті – 46,6% (18,8 млрд дол. США). Коефіцієнт покриття експортом товарів переробної промисловості відповідного імпорту становив 28,9% (рис. 3). Промислова продукція з м. Києва експортується до більш ніж 180 країн світу.

Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві (у 2018 р. – дані за 9 місяців)

Рис. 3. Коефіцієнт покриття експортом товарів переробної промисловості м. Києва відповідного імпорту, %

В 2016-2017 роках знижувалася частка експорту товарів переробної промисловості м. Києва до регіонального ВРП (рис. 4). Цей феномен пояснюється впливом курсового чинника – темпи зростання ВРП в дол. США перевищують темпи зростання експорту.

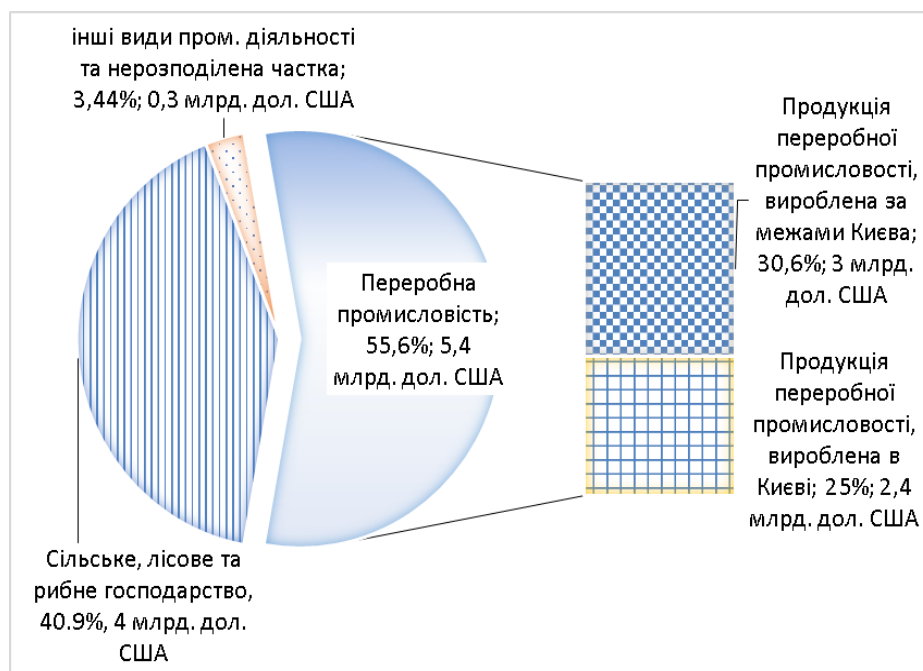

Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві

Рис. 4. Відношення експорту переробної промисловості м. Києва до ВРП, %

У структурі експорту товарів з м. Києва частка товарів переробної промисловості у 2017 р. складала 55,6% (рис. 5). Частка продукції сільського, лісового та рибного господарства становила 40,9%, яка формувалася за рахунок експорту кукурудзи 13,9%, пшениці і суміші пшениці та жита – 12,4%, насіння

свиріпи або ріпаку – 4,7%, соєвих бобів – 4,6%, ячменю – 3,4%, а також інших продуктів на які припадає біля 2%. У 2017 році більше половини продукції переробної промисловості експортованої з м. Києва вироблялося за межами столиці. У 2014 р. не менше 37% експорту продукції переробної промисловості вироблялося за межами м. Києва, а в 2017 р. – не менше 55%. У 2017 р. порівняно з 2014 р. експорт з м. Києва продукції переробної промисловості, виробленої в Києві зменшився не менше, ніж на 1,5 млрд дол. США (на 40%). Експорт з м. Києва продукції переробної промисловості, виробленої в інших регіонах України зріс у 2017 р., порівняно з 2014 р., не менше, ніж на 0,5 млрд дол. США (на 20%). Таким чином, у 2017 р. частка продукції переробної промисловості, виробленої в м. Києві, становила не більше 25% від загального обсягу експорту товарів зі столиці України (рис. 5).

Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві

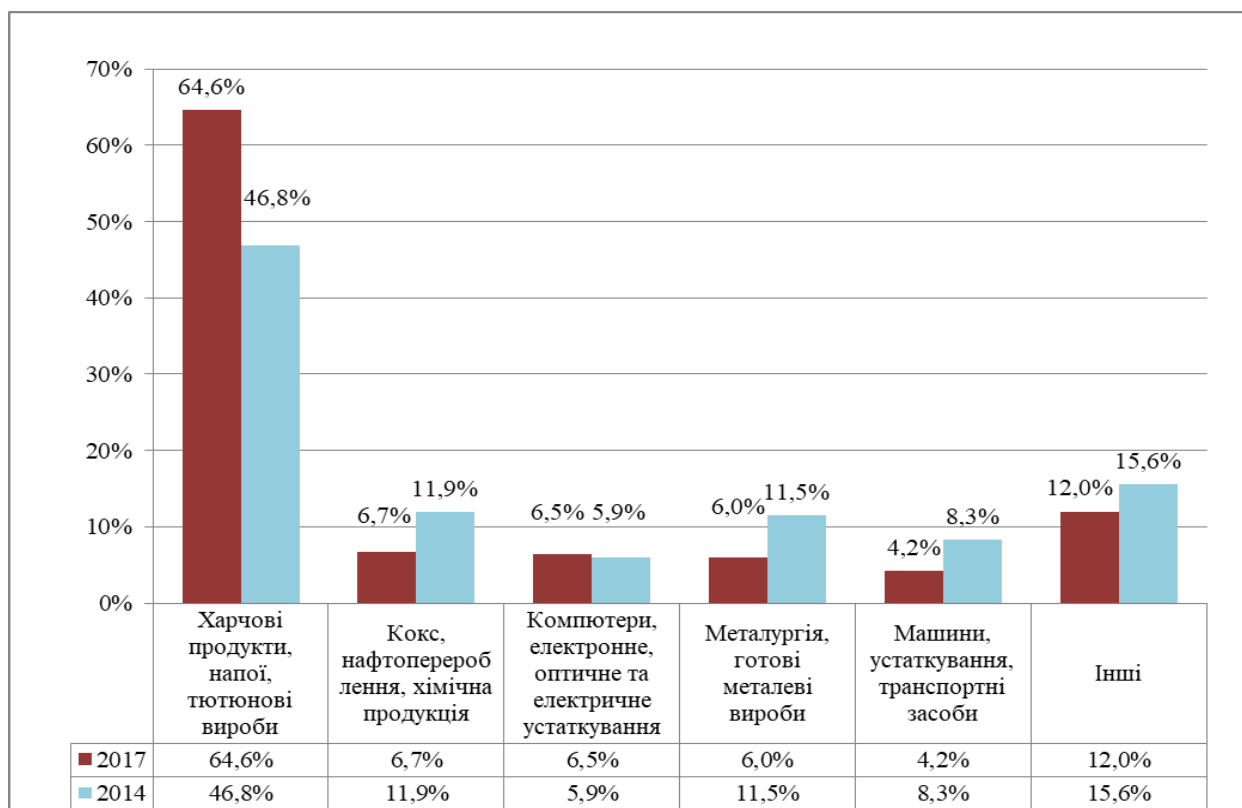
Рис. 5. Частка окремих видів економічної діяльності в обсягах експорту товарів з м. Києва в 2017 р., % та млрд дол. США

Аналіз структури експорту продукції переробної промисловості з м. Києва свідчить про те, що вона в 2017 р. суттєво відрізняється від структури експорту продукції переробної промисловості з України. По-перше, значно меншою є частка послуг у загальному обсязі експорту

(3,6% та 5,3% відповідно). По-друге, основною товарною групою експорту з м. Києва є експорт харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (64,6%). В той же час, в експорті продукції переробної промисловості з України все ще домінує металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів – 35,4%. По-третє, частка продукції машинобудування в експорті продукції переробної промисловості з України (17,4%) значно вища ніж аналогічної продукції в експорті з Києва (10,7%).

В структурі експорту промислової продукції з м. Києва у 2017 р. ключове місце займав експорт продукції переробної промисловості (96,7%). Структурні коливання експорту продукції переробної промисловості з м. Києва в розрізі окремих видів економічної діяльності наведені на рис. 6.

Таким чином, в експорті продукції переробної промисловості м. Києва склався стабільний тренд динамічного зростання частки харчових продуктів, продукції машинобудування при зменшенні частки хімічної продукції металургії та металевих виробів.

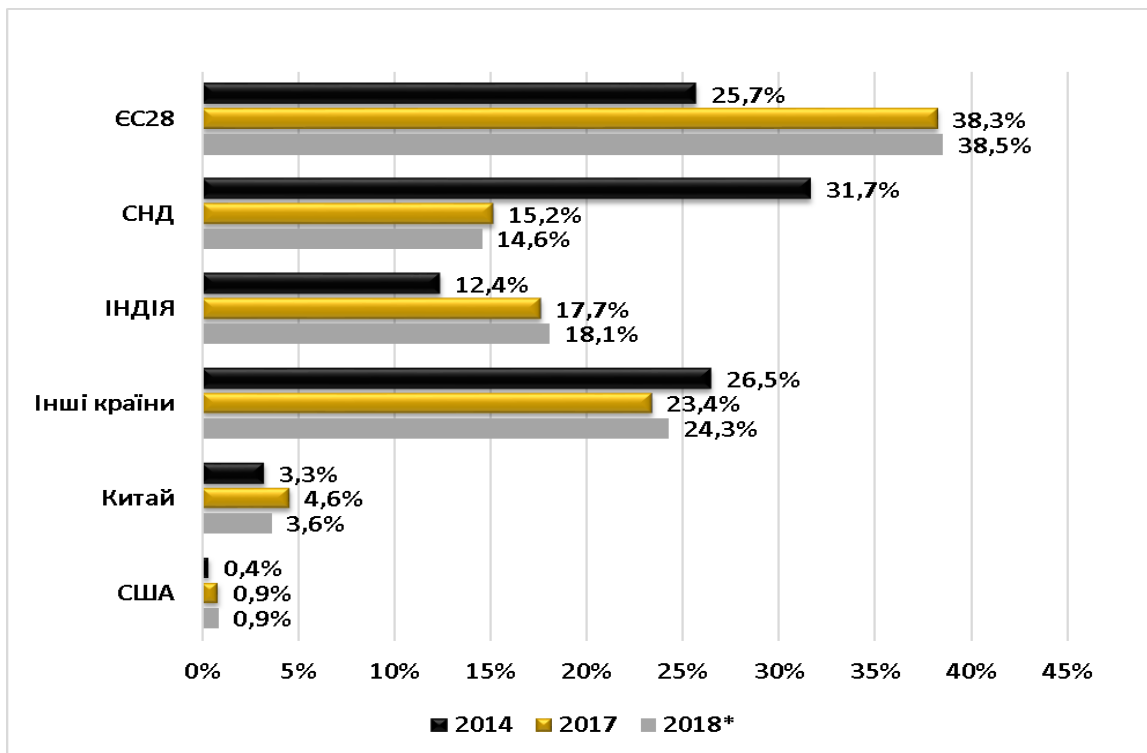

Джерело: розраховано за даними Держстату України

Рис. 6. Частка окремих видів економічної діяльності в обсягах експорту товарів переробної промисловості з м. Києва 2014-2017 рр., %

В географічній структурі експорту продукції переробної промисловості м. Києва основними трендом у 2014-2017 рр. було зростання частки країн ЄС-28 (на 12,7 в.п.), Китаю (на 1,4 в.п.) та Індії (на 5,4 в.п.) за рахунок падіння частки країн СНД (на 16,4 в.п.) та Туреччини. При подальшій втраті російського ринку (частка РФ в експорті 18,0% у 2014 р. та 5,3% у 2017 р.) зростання експорту з м. Києва можливе лише за умови більш інтенсивного виходу на ринки Китаю, країн Близького Сходу та Південно-Східної Азії. Частка країн ЄС в структурі експорту товарів і послуг міста Києва у 2015 р. становила 31%. При цьому частка окремих країн ЄС (наприклад, Німеччини) в експорті товарів переробної промисловості з м. Києва, є все ще незначною у 2014 р. – 1,4%, а в 2017 р. – 1,7%). Натомість Стратегією розвитку міста Києва до 2025 року передбачено досягнення частки країн ЄС в структурі експорту столичних товарів і послуг у 2015 р. на рівні 50% із досягненням проміжного показника 44% у 2022 році, що передбачено проектом Київської міської цільової програми розвитку промисловості на 2019-2022 роки.

На основі порівняння географічної і товарної структури експорту з м. Києва та відповідної структури світового імпорту виявлено, що не повністю використовується потенціал ринків США, Китаю, Японії, Німеччини, Франції, Канади. Що стосується експорту до ЄС, то оскільки країни ЄС-28 є найбільш вагомим торговельним партнером України, їх потенційний вплив на стабільність експорту промислової продукції з м. Києва є надзвичайно високим і це зумовлює потребу в окремому дослідженні стану розвитку експорту до цієї групи країн. На теперішній час можна констатувати, що у 2014-2017 рр. темпи приросту експорту товарів до ЄС-28 (зростання на 27%) частково компенсували падіння експорту до СНД. За вартісними обсягами експорт до ЄС у 2017 р. майже в 1,3 рази перевищив рівень 2014 р. (рис. 7). Збільшенню експорту до ЄС-28 сприяє наявність високого рівня цінової конкурентоспроможності українських виробників.

Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві (у 2018 р. – дані за 9 місяців)

Рис. 7. Географічна структура експорту товарів переробної промисловості з м. Києва, %

З урахуванням рекомендованих національною Експортною стратегією України пріоритетів диверсифікації географічної структури експорту та проведеного дослідження потенційної зацікавленості в столичних товарах та послугах на зовнішніх ринках, визначено перелік 20 ринків, які є пріоритетними для експорту продукції саме столичних промислових підприємств. До переліку таких цільових країн експорту входять: країни ЄС (насамперед, Німеччина, Польща, Словаччина, Франція, Нідерланди), Сполучені Штати Америки, Китай, Індія, Туреччина, Єгипет, Саудівська Аравія, Канада, Об'єднані Арабські Емірати, Ізраїль, Білорусь, Грузія, Молдова, Ефіопія, Південний Судан, Таїланд, Південна Африканська Республіка, Ліван, Філіппіни, Нігерія. З деякими із наведених країн Україна вже має договори про Зону вільної торгівлі або веде переговори щодо їх укладання, що створює додаткові можливості збільшення експорту продукції також і для київських промислових підприємств.

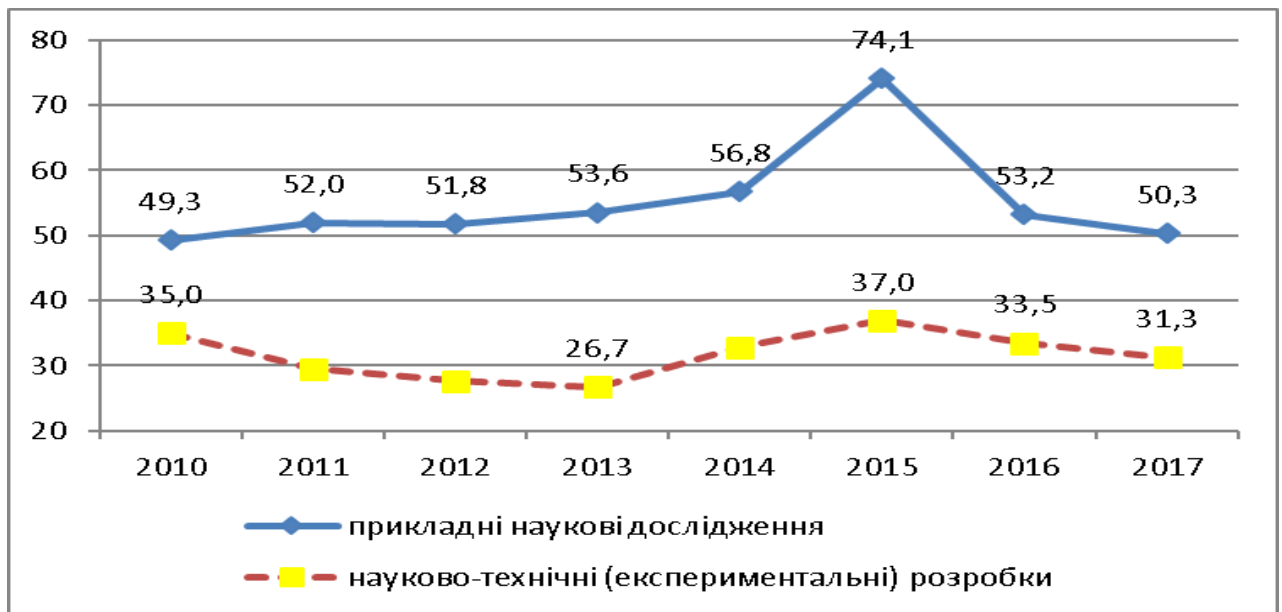

Основним трендом розвитку промисловості є стрімке нарощування високотехнологічних виробництв. Світовий попит на високотехнологічну продукцію характеризується сталою тенденцією до зростання, навіть за умов світових економічних криз. Розвинені країни світу забезпечують біля 17% обсягу експорту товарів переробної промисловості за рахунок цієї продукції.

Частка високотехнологічних галузей в експорті продукції переробної промисловості залежить від частки витрат на науково-технічні розробки у ВВП, хоча ця залежність і не однозначна. На фоні досить посередніх відносних показників фінансування наукових досліджень Україна має і невисокі показники експорту високотехнологічної продукції. Частка таких витрат у ВВП України останнім часом постійно знижується (з 0,60% у 2014 р. до 0,45% у 2017 р.). Це негативним чином позначається на обсягах експорту високотехнологічної продукції (виробництво повітряних і космічних літальних апаратів; основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; медичних інструментів, годинників).

Аналіз структури експорту продукції переробної промисловості з м. Києва свідчить про те, що протягом 2014-2018 рр. в його технологічній структурі відбулися суттєві зміни. Серед найпомітніших можна відзначити: по-перше, падіння частки середньо-низькотехнологічних виробництв (на 5,6 в.п.), перш за все, внаслідок стрімкого скорочення експорту продукції металургії; по-друге, падіння частки високотехнологічних виробництв (на 2,1 в.п.), насамперед, за рахунок падіння обсягів експорту продукції літакобудування. Натомість зросла частка низькотехнологічних виробництв (на 10,9 в.п.) внаслідок зростання експорту харчових продуктів та напоїв.

Наведені на рис. 8 дані свідчать про високий потенціал розвитку високотехнологічних виробництв саме в м. Києві. На столицю у 2017 р. припадало 50% загальноукраїнських витрат на прикладні наукові дослідження та 31% витрат на науково-технічні розробки.

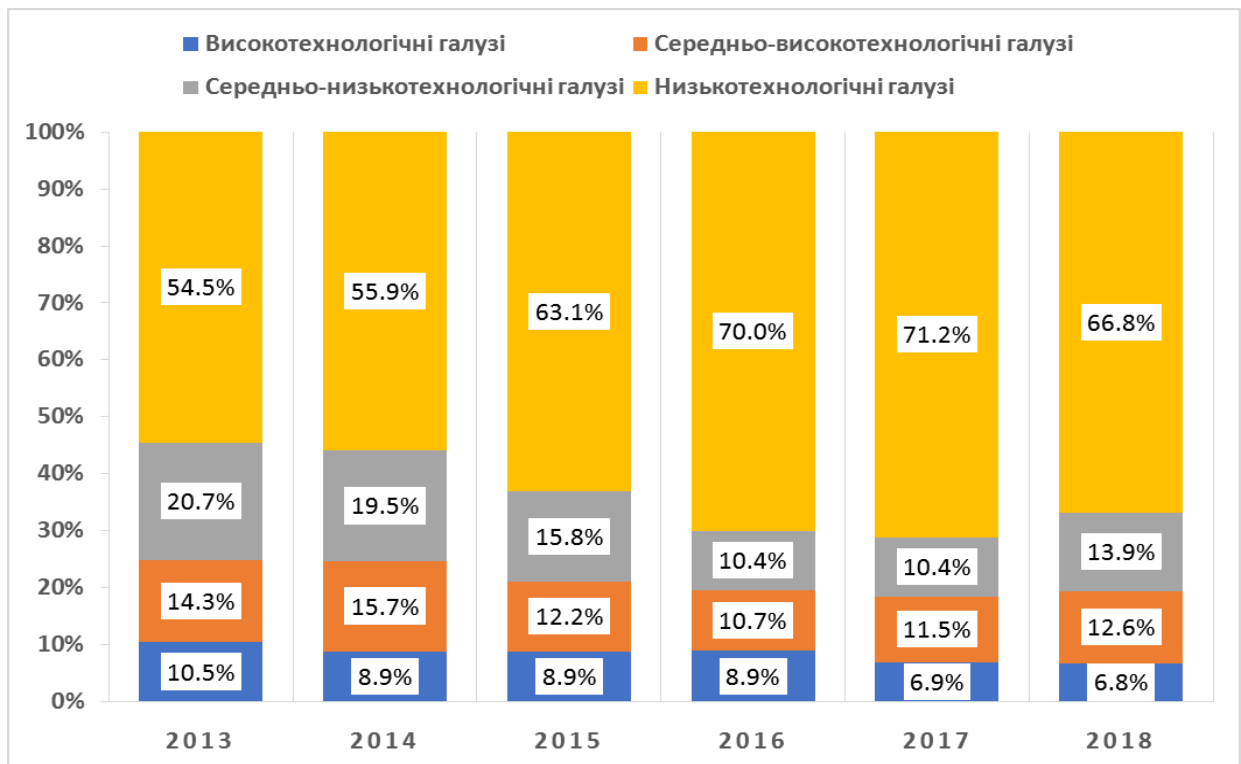

Джерело: розраховано за даними Держстату України

Рис. 8. Частка м. Києва в загальному обсязі витрат на прикладні наукові дослідження та науково-технічні розробки в Україні, %

У 2014-2018 рр. структура експорту з м. Києва продукції переробної промисловості за рівнем технологічності дедалі погіршується: експорт високотехнологічної продукції становив у 2017 р. лише 6,8% від загального обсягу, що є свідченням відсутності ефективної експортної стратегії, спрямованої на удосконалення структури експортних поставок. У структурі експорту високотехнологічної продукції переробної промисловості в 2014-2018 рр. продовжували домінувати фармацевтичне виробництво (43,5% всього обсягу високотехнологічного експорту в 2017 р.), а також виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – відповідно 49,4%. Частка літакобудування натомість різко знизилась – з 28,4% у 2014 р. до 6,1% у 2017 р.

Динаміка обсягів високотехнологічного експорту з м. Києва (як і України в цілому) мала в 2014-2018 рр. нестабільний характер, що позначалося на зміні його частки в загальному обсязі експортних поставок продукції переробної промисловості (рис. 9; ідентифікація за рівнем технологічності здійснена за методологією OECD). В результаті цього, у 2017 р. обсяг експорту з Києва високотехнологічних товарів порівняно з їх експортом в 2014 р. зменшився на 186 млн дол. США.

Джерело: розраховано за даними Держстату України

Рис. 9. Структура експорту продукції переробної промисловості з м. Києва за технологічним рівнем, %

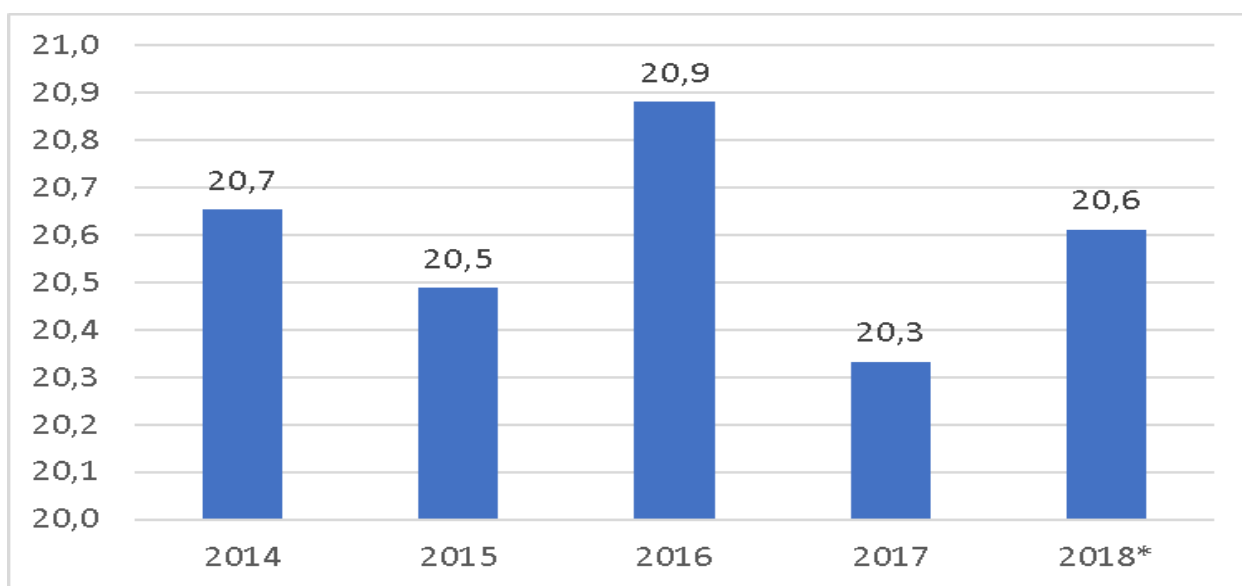
Питома вага середньо-високотехнологічної продукції також не демонструє тенденції до зростання і в 2014-2018 рр. не досягає й 16% експорту продукції переробної промислової. Водночас, на частку низькотехнологічних та середньо-низькотехнологічних виробництв припадає дві третини від загального обсягу експортних поставок продукції переробної промисловості м. Києва.

Аналіз статистичних даних щодо розвитку інноваційної діяльності промислових підприємств свідчить про те, що не дивлячись на позитивну динаміку Україна суттєво відстає від показників розвинених країн світу, зокрема у харчовій промисловості (мінімальні – Португалія (26,0%), Греція (29,0%), максимальні – Ірландія (74,0%), Нідерланди (62,0%)). Ефективний розвиток промисловості м. Києва можливий при зростанні частки підприємств, які впроваджують інновації (до 40,0-45,0%), а також шляхом створення та розвитку організаційних форм інноваційної діяльності, серед яких вагоме місце посідають транскордонні індустріальні парки та

транснаціональні кластери. Характерно, що з м. Києва значна частка високотехнологічної продукції переробної промисловості експортується до країн, що за своїм рівнем технологічного розвитку знаходяться значно нижче, ніж світове виробництво в цілому. Тому вихід на ринки провідних країн світу, у тому числі на ринки країн ЄС промислових підприємств м. Києва залежатиме від зростання технологічного рівня виробництва та якісних характеристик готової продукції.

Аналіз структури експорту та імпорту продукції переробної промисловості, з огляду на вимоги до кваліфікації працівників, свідчить, що експортери м. Києва, як і України в цілому, продовжують спеціалізуватися на торгівлі продукцією, виробництво якої не потребує високого рівня кваліфікації працівників. За цим параметром у 2017 р. частка в експорті продукції переробної промисловості з низькими вимогами до кваліфікації працівників становила 82% і зросла за період 2014-2017 рр. на 6,8 в.п.

Частка доданої вартості в експорті продукції переробної промисловості з м. Києва в 2014-2018 рр. суттєво змінювалася, що свідчить про високу залежність структури експорту від кон'юнктури зовнішніх ринків та несформовану, нестабільну структуру виробництва (рис. 10).

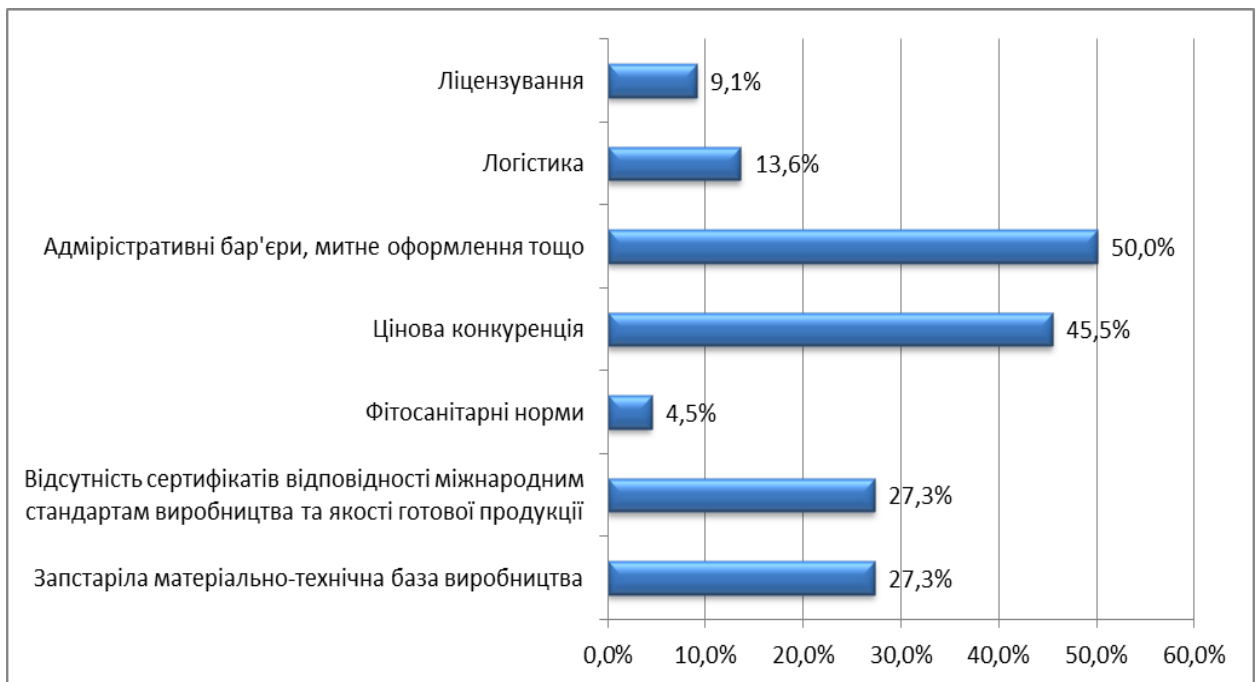
Джерело: розраховано за даними Держстату України та Головного управління статистики в м. Києві (у 2018 р. – дані за 9 місяців)

Рис. 10. Частка доданої вартості в експорті продукції переробної промисловості з м. Києва, %

Застосування методу «витрати-випуск» дозволяє встановити, що за критерієм частки валової доданої вартості у валовому випуску продукції пріоритетними є такі види економічної діяльності, як текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів; виробництво меблів; виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів; виробництво продукції машинобудування (машин, устаткування, транспортних засобів; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, електричного устаткування); виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність. В той же час, у 2017 р. з вищеназваних груп лише експорт з м. Києва фармацевтичних продуктів та препаратів та виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин та устаткування мав високу частку в експорті продукції з України.

В цілому, можна констатувати, що за період 2014-2018 рр., не відбулося суттєвого поліпшення якісних параметрів та структурних пропорцій експорту промислової продукції з м. Києва. Науково-технічний та освітній потенціал столиці використовується вкрай недостатньо – відносно низькими є частка високотехнологічного експорту та частка продукції, виробництво якої потребує високого рівня кваліфікації працівників.

Серед основних чинників, які стримують експорт промислових товарів вироблених, за даними опитування промислових підприємств м. Києва необхідно виділити, насамперед, адміністративні бар'єри та митне оформлення – про це повідомили 50,0% опитаних підприємств. 45,5% підприємств відчувають жорстку цінову конкуренцію на зовнішніх ринках. Через відсутність сертифікатів відповідності міжнародним стандартам виробництва та якості готової продукції, застарілу матеріально-технічну базу виробництва не експортують свою продукцію 27,3% підприємств. Для майже 13,6% підприємств в частині експорту продукції існують логістичні бар'єри, а для 9,1% – інформаційно-комунікаційні бар'єри (рис. 11).

Джерело: складено за даними опитування промислових підприємств м. Києва

Рис. 11. Бар'єри, які перешкоджають реалізації експортного потенціалу промислових підприємств м. Києва

До основних факторів, які потенційно можуть стимулювати зростання обсягів експорту промислових товарів м. Києва належать: підвищення якості та конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках; збільшення частки доданої вартості продукції; підвищення рівня інноваційності та наукоємності продукції; удосконалення організаційно-управлінських заходів; консультації та/або участі менеджерів підприємства у семінарах, тренінгах в Україні та за кордоном; розширення інформаційно-реklamних та фінансових механізмів; розширення підтримки органів місцевої та державної влади.

Актуальними проблемами, що стримують зростання експорту промислових підприємств м. Києва є:

- низька частка доданої вартості промислової продукції;
- недостатня якість продукції, яка не відповідає сучасним міжнародним стандартам;
- недостатня інноваційність та наукомісткість продукції;
- нетарифні бар'єри у зовнішній торгівлі;

- складність умов кредитування та високі фінансові ризики здійснення експортних операцій;
- повільні темпи модернізації та реструктуризації промислових підприємств;
- недостатня поінформованість про попит та специфіку торгівлі на зовнішніх ринках, дефіцит кваліфікованих у питаннях ЗЕД кадрів;
- відсутність механізмів впровадження інноваційних рішень та наукових розробок.

Необхідність розв'язання зазначених проблем вимагає розробки відповідних концептуальних засад та вжиття дієвих заходів з нарощування промисловими підприємствами м. Києва експортного потенціалу, які мають базуватися на ефективній взаємодії органу місцевого самоврядування та бізнесового середовища, оптимальному використанні порівняльних переваг унікального ресурсного та науково-технічного потенціалу столиці, сучасних механізмів та інструментів стимулювання експортної діяльності.

Мета і строки реалізації Концепції

Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року встановлює в якості стратегічної цілі підвищення конкурентоспроможності економіки м. Києва, яка багато в чому визначається рівнем конкурентоспроможності промислових підприємств столиці України. Подальший розвиток промисловості міста, у свою чергу буде багато в чому визначатися політикою місцевого органу самоврядування щодо нарощування промисловими підприємствами експортного потенціалу.

Формування економічної політики у цьому контексті потребує в сучасних умовах більш зваженого наукового обґрунтування, створення дієвої системи моніторингу та оцінки ризиків, передбачення можливих проблем та загроз експортерам м. Києва, розробки комплексу дієвих заходів з нарощування промисловими підприємствами м. Києва експортного потенціалу. Пріоритетним напрямом у цій сфері міського розвитку є

стимулювання розвитку інноваційно-орієнтованих промислових підприємств, а також перетворення столиці України у місто відкрите для торгівлі, розвитку бізнесу, збільшення інвестицій і трансферу інновацій.

Метою Концепції нарощування промисловими підприємствами м. Києва експортного потенціалу (далі – Концепція) є створення у м. Києві дієвої, консолідованою з державною інституційною системою («Дорожньою картою» стратегічного розвитку торгівлі), муніципальної системи підтримки експорту, яка сприятиме інтеграції економіки столиці України у світовий економічний простір.

Зважаючи на існуючий потенціал промислового комплексу м. Києва щодо диверсифікації експорту, збільшення кількісних та якісних параметрів експорту продукції пріоритетними напрямками підтримки зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств столиці з боку виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) на 2018-2022 роки вважаються:

- підвищення якості та конкурентоспроможності промислової продукції м. Києва на зовнішніх ринках;
- збільшення частки доданої вартості продукції, що експортується промисловими підприємствами міста;
- підвищення інноваційності та наукоємності продукції промислових підприємств міста.

Для реалізації встановлених пріоритетів та досягнення поставленої мети експортної стратегії столиці виконавчим органом Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) запроваджується низка заходів, які розподіляються за такими напрямками, як:

- підвищення ефективності організаційно-управлінських рішень у питаннях реалізації експортного потенціалу промислових підприємств;
- сприяння інформаційно-просвітницької та рекламної діяльності щодо реалізації експортного потенціалу промислових підприємств;

- збільшення фінансового забезпечення експортної діяльності промислових підприємств;
- удосконалення інституційного забезпечення діяльності промислових підприємств м. Києва з нарощування експортного потенціалу.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Реалізувати Концепцію передбачається в рамках Комплексного переліку заходів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) протягом 2018-2022 років, здійснення яких сприятиме нарощуванню експортного потенціалу та збільшення обсягів експорту товарів та послуг київських товаровиробників (додається).

З метою формування та реалізації ефективної політики підтримки та стимулювання виконавчим органом Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) промислового комплексу м. Києва необхідно впровадження інституційних, організаційних, інформаційних та фінансових заходів, зокрема:

- оптимізація товарної структури експорту у напрямі нарощення частки продукції з високим рівнем доданої вартості, зокрема шляхом стимулювання розвитку високотехнологічних та наукомістких виробництв;
- географічна диверсифікація традиційного експорту продукції київських товаровиробників, що ґрунтується на аналізі попиту на закордонних ринках та виявленні найбільш перспективних з них;
- впровадження нових сучасних механізмів представництва зовнішньоекономічних інтересів підприємств м. Києва за кордоном;
- запровадження механізмів муніципальної фінансової підтримки експортної діяльності (кредитування, гарантування та страхування експорту);
- забезпечення комплексної інформаційної підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;

- формування механізму впровадження результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок, налагодження випуску нових видів продукції з метою її експорту на зовнішній ринок;

- підтримка стартап-проектів і стартап-компаній, що спрямовані на випуск інноваційної конкурентоспроможної на зовнішніх ринках промислової продукції;

- покращення умов для залучення інвестиційних коштів з метою модернізації експортоорієнтованих виробництв;

- удосконалення нормативно-правового забезпечення у напрямі підтримки київських експортерів під час їх участі у тендерах за кордоном;

- надання підтримки київським товаровиробникам для участі у міжнародних виставково-ярмаркових заходах;

- розвиток та впровадження сертифікації, управління і контролю якості;

- підтримка розвитку виробничої і транспортної інфраструктури, розвиток логістичних послуг;

- сприяння розвитку пріоритетних для м. Києва галузей промисловості: машинобудівної галузі, зокрема виробництва авіаційної, електротехнічної продукції, приладобудування, комп'ютерної техніки та інформаційно-комунікаційних послуг; харчової промисловості; фармацевтичної галузі та медичного устаткування; хімічної промисловості; деревообробки та поліграфії; легкої промисловості;

- застосування механізму публічно-приватного партнерства з метою залучення недержавних інвестиційних ресурсів для розбудови кластерів, індустріальних парків та інших форм організації інноваційної діяльності;

- впровадження адресних податкових пільг високотехнологічним галузям, які надаються вибірково підприємствам, що опановують виробництво нової техніки;

- розробка пропозицій з активізації інноваційної та науково-технічної діяльності; розробка на цій базі концепцій, стратегій прискорення технологічного розвитку, пропозицій щодо покращення інвестиційного

клімату, розвитку підприємництва в секторах з потенційно високою доданою вартістю, розробка бізнес-моделей створення цих виробництв.

Київська міської державна адміністрація сприятиме створенню у столиці України сучасних високотехнологічних кластерів, бізнес інкубаторів, технополісів, наукових та індустріальних парків, що забезпечуватимуть виробництво конкурентоспроможної на світовому рівні наукомісткої продукції за технологіями четвертої промислової революції та цифрової економіки у таких галузях промисловості як: авіакосмічна галузь; енергетичне машинобудування та електротехнічне устаткування; приладобудування та контрольно-вимірювальна апаратура; фармацевтична галузь та виробництво медичного обладнання; харчова промисловість; хімічна промисловість; деревообробна промисловість; легка промисловість.

Разом із тим, Київська міської державна адміністрація забезпечуватиме підтримку новим видам високотехнологічної економічної діяльності у суміжних з промисловим комплексом сферах, зокрема: інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, енергетичних технологій, біотехнологій, нанотехнологій, інфраструктури та логістики, а також інноваційним стартап-проектам та компаніям, що створюватимуться у м. Києві.

Очікувані результати

Реалізація Концепції дасть можливість забезпечити формування системи муніципальної підтримки експорту промислових підприємств м. Києва, функціонування якої сприятиме розвитку експортоорієнтованих виробництв, підвищенню рівня якості та конкурентоспроможності продукції, яка експортується, диверсифікації експорту та покращенню позицій київських промисловців на перспективних світових ринках, стабільного збільшення експорту продукції промислових підприємств м. Києва.

Впровадження системи муніципальної підтримки експорту промислових підприємств м. Києва та реалізація Комплексного переліку заходів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської

державної адміністрації) протягом 2018-2022 років дозволить досягти наступних цільових показників (індикаторів) реалізації Концепції:

Індикатори реалізації Концепції

Показник	2017	2019	2020	2021	2022
Індекс динаміки експорту товарів переробної промисловості м. Києва, % (2017 р. – 100%)	100	111,5	117,7	125,1	133,3
Коефіцієнт покриття експортом товарів переробної промисловості м. Києва відповідного імпорту, %	28,9	29,0	29,1	29,2	29,3
Частка країн ЄС у загальному обсязі експорту товарів переробної промисловості м. Києва, %	38,3	38,8	39,1	39,4	39,7
Відношення обсягу експорту товарів переробної промисловості м. Києва до ВВП, %	19,7	19,9	20,0	20,1	20,3
Частка високотехнологічної продукції в експорті товарів переробної промисловості м. Києва, %	6,9	7,0	7,3	7,6	8,0
Частка доданої вартості в експорті товарів переробної промисловості м. Києва, %	20,3	20,7	20,9	21,2	21,5

Прим.: При визначенні системи індикаторів на 2019-2022 рр. були закладені: прогноз зростання ВВП, експорту, імпорту України, дефлятора ВВП, курсу гривні, здійснений МВФ (жовтень 2018р.); Проект «Комплексної міської цільової програми сприяння розвитку підприємництва, промисловості та споживчого ринку на 2019-2022 роки»; «Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року». Враховані існуючі тренди та перспективні тенденції: ВВП Києва зростатиме швидше ніж ВВП України; експорт продукції переробної промисловості Києва зростатиме швидше ніж з України; імпорт продукції переробної промисловості до м. Києва зростатиме повільніше ніж імпорт відповідної продукції до України.

Додаток: Комплексний перелік заходів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) на 2018 – 2020 роки на 7 арк. в 1 прим.

**КОМПЛЕКСНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
НА 2018 – 2022 РОКИ**

I. Підвищення якості та конкурентоспроможності промислової продукції м. Києва на зовнішніх ринках

1.1. Визначення пріоритетних секторів промисловості та створення кластерів , що здійснюють виробництво експортоорієнтованої продукції та інших форм організації інноваційної діяльності на території м. Києва.

1.2. Сприяння організації роботи технічних комітетів по пріоритетних видах продукції.

1.3. Сприяння прийняттю та пріоритетному впровадженню міжнародних норм і стандартів потенційно конкурентоспроможної продукції промислових підприємств м. Києва.

1.4. Розробка дизайн-макету та положення КМР про присудження та маркування промислових товарів м. Києва почесним знаком «Зроблено в столиці України» (Made in the Capital of Ukraine).

II. Зростання обсягів промислового виробництва в місті Києві на інноваційних засадах

2.1. Надання фінансової підтримки для виробництва інноваційної продукції промисловими підприємствами міста.

2.2. Розробка моделей державно-приватного партнерства для розвитку кластерів та інших форм організації інноваційної діяльності на основі залучення недержавних інвестиційних ресурсів.

2.3. Підготовка Дорожньої карти створення промислового кластеру.

2.4. Допомога промисловим підприємствам в підготовці документів з метою їх залучення до міжнародних програм та проектів, включаючи фонди ЄС.

2.5. Підготовка та подання пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази у сфері створення та розвитку кластерів, індустріальних парків.

2.6. Вдосконалення системи підтримки експорту високотехнологічної, нової продукції (послуг).

2.7. Підготовка та надання пропозицій щодо запровадження пільгового режиму оподаткування для підприємств, що виробляють високотехнологічну та інноваційну продукцію за рахунок власних інвестиційних ресурсів, шляхом внесення відповідних змін до Податкового кодексу України.

III. Підвищення ефективності організаційно-управлінських рішень у питаннях реалізації експортного потенціалу промислових підприємств

3.1. Визначення поточного рівня управлінських навичок серед різних типів підприємств, насамперед у перспективних секторах, та розроблення програм підвищення їх кваліфікації.

3.2. Удосконалення навичок управління бізнес-процесами, зокрема щодо управління бізнесом та фінансами, операційного менеджменту, управління якістю, інформаційних систем, міжнародного маркетингу, а також експортних стратегій.

3.3. Створення системи стимулів для експортоорієнтованих підприємств запроваджувати навчальні програми для своїх співробітників, у тому числі програми дистанційного навчання, підвищення кваліфікації, управлінських навичок та професійного розвитку.

3.4. Організація регіональних інформаційно-освітніх кампаній для демонстрації успішно реалізованих підприємницьких проектів, обміну досвідом підприємницької діяльності та розвитку експорту.

3.5. Налагодження постійного зв'язку зі спеціалізованими ВНЗ, що готують фахівців відповідного напрямку ЗЕД.

3.6. Створення адаптованої для промисловості м. Києва системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

3.7. Організація семінарів, тренінгів для керівників експортоорієнтованих підприємств щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

3.8. Організація навчання і тренінгів для експортерів-початківців щодо пошуку партнерів, встановлення перших контактів, юридичного супроводження угод, логістики. Запровадження муніципальних стипендій, грантів на стажування працівників київських промислових підприємств.

3.9. Структурно-організаційна адаптація промислових підприємств до здійснення експортної діяльності (створення спеціалізованого структурного підрозділу).

IV. Сприяння фінансовому забезпеченню експортної діяльності промислових підприємств

4.1. Розробка механізму надання фінансової підтримки для виробництва експортоорієнтованої промислової продукції.

4.2. Відшкодування з міського бюджету відсоткових ставок за програмами пільгового кредитування комерційними банками експортних контрактів промислових підприємств.

4.3. Співробітництво з Експортно-кредитним агентством України з метою включення провідних київських експортерів до програм ЕКА.

4.4. Розробка пропозицій щодо внесення доповнень до переліку товарів, що включаються до програм ЕКА.

4.5. Запровадження місцевих податкових пільг для експортерів-початківців.

4.6. Запровадження часткового відшкодування з міського бюджету витрат на участь у міжнародних виставкових заходах для: підприємств - товаровиробників міста Києва, які здійснюють експортну діяльність та мають значну частку експорту в обсягах реалізації; переможців щорічного міського конкурсу «Кращий експортер року».

- 4.7. Сприяння наданню підприємствам м. Києва державного фінансування для участі у міжнародних виставках в рамках відповідної державної бюджетної програми.
- 4.8. Розробка пропозицій щодо надання страхової підтримки експортних контрактів промислових підприємств м. Києва.
- 4.9. Розробка пропозицій щодо надання гарантій виконання експортних контрактів від місцевого органу самоврядування м. Києва.
- 4.10. Ініціювання створення, фінансова підтримка та супроводження start-up проектів у сфері промислового експорту.
- 4.11. Сприяння впровадженню спрощених процедур митного оформлення експорту товарів підприємств м. Києва на регіональній митниці.
- 4.12. Сприяння лізингу сучасного технологічного обладнання необхідного для забезпечення модернізації та завершення технологічного циклу виробництва конкурентоспроможної продукції на зовнішніх ринках київських підприємств.
- 4.13. Фінансова підтримка промислових підприємств м. Києва у налагодженні завершальних ланцюгів технологічних циклів у рамках міжрегіональної кооперації виробництва кінцевої продукції для реалізації на зовнішніх ринках.
- 4.14. Розробка механізму надання фінансової підтримки для виробництва інноваційної продукції промисловими підприємствами (в тому числі з залученням ресурсів Державної інноваційної фінансово-кредитної установи).

V. Інституційне забезпечення нарощування промисловими підприємствами м. Києва експортного потенціалу

- 5.1. Розроблення та реалізація пілотного проекту із створення бізнес-інкубаторів і бізнес-акселераторів для експортоорієнтованих промислових підприємств.
- 5.2. Створення комунального підприємства з підтримки експортної діяльності промислових підприємств та надання консалтингових послуг

щодо реалізації експортного потенціалу підприємств (КП «Київське експортне агентство»).

5.3. Створення Ради експортерів промислової продукції м. Києва як консультативно-дорадчого органу при КМДА.

5.4. Розробка Меморандуму щодо співробітництва у питаннях експорту промислової продукції між КМДА та бізнес-асоціаціями.

5.5. Розробка Меморандуму щодо співробітництва у питаннях експорту промислової продукції між КМДА та Радою по просуванню експорту при МЕРТ.

5.6. Розробка Меморандуму щодо співробітництва у питаннях експорту промислової продукції між КМДА та Офісом просуванню експорту при МЕРТ.

5.7. Налагодження співробітництва з відповідними економічними відділами дипломатичних представництв, на які покладено виконання функцій торгово-економічних місій, з метою просування промислової продукції київських виробників за кордоном.

5.8. Налагодження співробітництва з Радою експортерів та інвесторів при МЗС з метою отримання підтримки для реалізації експортного потенціалу промислових виробників.

5.9. Розробка Меморандуму щодо співробітництва у питаннях експорту промислової продукції між КМДА та Центром підтримки експортерів при Постійному представництві України в Європейській раді з метою проведення консультацій, виставок, пошуку партнерів для експортерів промислової продукції.

5.10. Розробка Меморандуму щодо співробітництва у питаннях експорту промислової продукції між КМДА та Радою міжнародної торгівлі з метою поліпшення координації дій між різними органами влади та промисловими підприємствами щодо збільшення обсягів експорту.

VI. Сприяння інформаційно-просвітницької та рекламної діяльності щодо реалізації експортного потенціалу промислових підприємств

- 6.1. Підтримка в організації участі промислових підприємств м. Києва у діяльності міжнародних виставок та ярмарок.
- 6.2. Запровадження брендінгу регіону – «Зроблено в столиці України» (Made in the Capital of Ukraine) для участі у міжнародних виставкових заходах.
- 6.3. Проведення щорічної виставки-презентації промислової продукції київських виробників «Зроблено в столиці України» (Made in the Capital of Ukraine).
- 6.4. Щорічна організація виставки «Зроблено в Києві» та проведення конкурсу «Кращий експортер року».
- 6.5. Щорічна актуалізація та видання каталогу «Експортери м. Києва».
- 6.6. Надання інформаційної підтримки start-up проектів у сфері промислового експорту.
- 6.7. Розміщення реклами продукції виробників м. Києва на головних в'їзних та виїзних магістралях міста.
- 6.8. Проведення виставок-ярмарок київської продукції у містах побратимах.
- 6.9. Моніторинг та інформування промислових підприємств м. Києва про актуальні зміни у торговельних режимах країн партнерів.
- 6.10. Організація проведення маркетингових досліджень зовнішніх ринків щодо реалізації експортного потенціалу промислових підприємств.
- 6.11. Організація та проведення щорічних бізнес-форумів київських товаровиробників за участю представників посольств іноземних держав, акредитованих у Києві, з проведенням презентацій кращих інвестиційно-інноваційних пропозицій.
- 6.12. Підготовка переліку Інтернет ресурсів щодо інформаційної підтримки експортерів та внесення промислових підприємств м. Києва до відповідних реєстрів та баз даних експортерів України.

6.13. Підготовка переліку спеціалізованих виставок, у тому числі за кордоном, в яких можуть бути зацікавлені промислові підприємства міста та інформування про них керівництва підприємств.

6.14. Моніторинг та обробка статистичних даних зовнішніх ринків щодо реалізації експортного потенціалу промислових підприємств.

6.15. Реалізація Концепції нарощування промисловими підприємствами м. Києва експортного потенціалу, в тому числі в країни ЄС.